

Psychological meta-analysis on studies of femininity and social development in Iran

Azadeh Ghazanfari¹, Khalil Mirzaei², Masoume Reshad³

1. Ph.D Candidate in Sociology, Roudehen Branch, Islamic Azad University, Roudehen, Iran. E-mail: st_ghazanfari@riau.ac.ir
2. Associate Professor, Department of Sociology, Roudehen Branch, Islamic Azad University, Roudehen, Iran. E-mail: mirzaeei_khalil@riau.ac.ir
3. Assistant Professor, Department of Sociology, Roudehen Branch, Islamic Azad University, Roudehen, Iran. E-mail: reshad@riau.ac.ir

ARTICLE INFO

Article type:
Research Article

Article history:
Received 13 July 2023
Received in revised form
06 August 2023
Accepted 11 September
2023
Published Online 20
April 2024

Keywords:
femininity,
meta-analysis,
development,
women,
social development

ABSTRACT

Background: The first trainers and preparers of a wise and knowledgeable generation in a society for creating and preparing the contexts of advancement and development in a country and nation, are women. Therefore, this is enough to consider the development and advancement of women in a society, equal to advancement and development of that country. The review of previous studies showed that there is a research gap regarding the psychological meta-analysis of studies of femininity and social development in Iran.

Aims: The present research was conducted with the aim of meta-analysis (combination) of studies conducted in the field of femininity and development.

Methods: Method which is used in this paper, is Meta-analysis. Statistical population were consisted of related and available studies which were accessible in Iran using Persian language, in paper form, from 1385 to 1401. After investigating the criterion of inputs and outputs, 52 effect sizes from 17 studies which have Meta-analysis condition, were obtained. In order to analyze data from sensitivity data, funnel chart, stochastic models and heterogeneity analysis, CMA2 software was used.

Results: Analysis of obtained information from research showed that the amount of combined effect in this stochastic model (chosen model for this Meta-analysis) was obtained equally to 0/497, which was significant. Size of obtained effect from studies ($p < 0/001$) were calculated averagely according to interpretation of Cohen's scale and results illustrated that women and femininity have effect on development. Also by considering social development as moderator variable, this coefficient was calculated as social development 0/603 respectively. that in level of $p < 0/001$ are significant.

Conclusion: According to the results obtained in the present study, the largest size of the combined effect was related to social development and the smallest was related to economic development. Despite the fact that 50% of the potential forces in any society are women, but Iranian women have a moderate impact on development due to household responsibilities and existing restrictions in society.

Citation: Ghazanfari, A., Mirzaei, Kh., & Reshad, M. (2024). Psychological meta-analysis on studies of femininity and social development in Iran. *Journal of Psychological Science*, 23(134), 451-468. [10.52547/JPS.23.134.451](https://doi.org/10.52547/JPS.23.134.451)

Journal of Psychological Science, Vol. 23, No. 134, 2024

© The Author(s). DOI: [10.52547/JPS.23.134.451](https://doi.org/10.52547/JPS.23.134.451)

✉ **Corresponding Author:** Khalil Mirzaei, Associate Professor, Department of Sociology, Roudehen Branch, Islamic Azad University, Roudehen, Iran.

E-mail: mirzaeei_khalil@riau.ac.ir, Tel: (+98) 9122044670

Extended Abstract

Introduction

In general, women are considered as one of the fundamental elements in the primary education of children in terms of social, political and economic as well as in terms of cultural and environmental issues in every society. The first teacher in every society and the teacher of an educated generation obviously are those mothers and women who can create the fields of development in any country. Therefore, the development of any country can be considered equal to the progress of women. Despite the fact that there is no doubt about the truth of this issue, but still in most developing countries and in some developed countries, there is city discrimination for education, getting a suitable job and participation in social activities, and this is contrary to the principles of participation and social activity of women (Haidari et al., 2017). It is worth paying attention to the fact that women as a half of potential force of any country have a large share in the social capital of each country, and not considering them will bring irreparable results. And as a result, it will affect the sustainable development of countries. On the other hand, the above consequences will be directly and indirectly related to the sustainable development of countries. In this sense, millennium development, especially sustainable development programs, with attention to the above issues and women's empowerment are considered to be the foundation of sustainable development (Niaghi, 2018) According to Giddens (2007), being a woman no longer has a clear and specific meaning in terms of the duties and identities it required (Ritzer, 2016)

Method

In this research, according to the target, the meta-analysis method has been used. In this way, domestic research findings that have investigated femininity and development are used. In this way, the researches published in scientific-research journals in Iran, which studied femininity and development during the years 1385 to 1401, form the statistical population of the research. In order to select a sample from the mentioned society, articles that met the criteria for

entering the meta-analysis were selected. These criteria were: Having the necessary conditions in terms of methodology, Appropriateness of the research subject (the influence of women and femininity on development), Should be written in Persian language. Therefore, the studies that did not meet the mentioned conditions were excluded from the meta-analysis and finally 17 studies were selected for the next steps. Information related to the 17 studies used is presented. In this research, the checklist of research project specifications designed by Ghorbanizadeh (2013) was used to collect information (Ghorbanizadeh, 2013). To analyze the data collected from the studies, after coding, the program (CMA2) was used to perform statistical calculations. In this way, the statistical tests used in the studies were analyzed after being converted into effect sizes. Cohen (2013) has presented a general interpretation classification for the relative importance of effect sizes, including values of 0/2, 0/5 and 0/8 respectively, They indicate the size of small, medium and large effects (Cohen, 2013).

Results

After reviewing the inclusion and exclusion criteria, 17 studies were found to be eligible for inclusion in the meta-analysis (Table 1). 55 effect sizes were obtained from these 17 cases (Table 2) shows the results of the analysis for each effect size and the combined effect size based on fixed and random effects models. Most meta-analyses are based on two statistical models: static and random. In the fixed effect model, the study of environment is fixed and the difference in the size of the resulting effects is due to the sampling error. In the random effects model, the true effect size varies across studies. The reason for this change is the presence of intervening variables in the relationship between independent and dependent variables (Bornstein et al., 2010). 53 statistically significant effect sizes and 2 non-significant effect sizes were obtained in the studies of Tayebe Hosseini and Atieh Soleimani. Also, the combined effect size for the fixed effects model is equal to 0.533 and for the random effects model is equal to 0.497, which are average effect sizes based on Cohen's effect size (Cohen, 2013). Both fixed and random effects are significant at the 99% confidence

level. In this research, studies in the field of social development are also considered separately and the size of the combined effects separately in the field of social development is given in the following tables. The effect size in the random model is 0.630 and according to Cohen's effect size scale, this value is

estimated on the upper side of the average effect size. As a result, women have medium to high influence in the field of social development.

Considering that meta-analysis hypothesized test indicates that random model should be used (table 2).

Table 1. Error-safe N calculations

index	amount
amount z for carried out studies	52/94
amount p for carried out studies	0/00
alpha	0/05
remains	2
Z for alpha	1/95
number of observed studies	55
number of lost studies that reach the amount of p to alpha	1381

Table 2. Combined effect size of random model of femininity and development

	Value-P	Value-Z	Uper Limb	Lower limb	Efect	number
effect size between femininity and development	0/000	6/008	0/619	0/352	0/497	55

Based on the study, the size of the effect of femininity on development is 0.497, considering that $p < 0.001$, this size is within the confidence range and it can be concluded that femininity has an effect on development. And this effect in Average level was estimated (Cohen's criterion).

In this research, studies in the field of social development have been considered separately and the size of the combined effects separately in the field of social development is given in the following table.

Table 3. The size of the combined effect of femininity and social development

model	number	amount of effect	Lower Limb	Uper Limb	z-value	p-value
Fixd	20	0/522	0/501	0/542	38/518	0/000
Random	20	0/603	0/331	0/782	3/863	0/000

According to Table No. 9, the effect size in the random model is 0.603, and according to Cohen's effect size scale, this amount is estimated to be on the upper side of the average effect size. As a result, women have a medium to high influence in the field of social development.

Conclusion

The results of combining the calculated effect sizes showed that women and femininity have a positive and significant effect on development. Thus, the calculated combined effect size was moderate and significant (fixed effects model 0.533 and random effects model 0.497). Also, based on the heterogeneity indices, it was determined that there is heterogeneity among the effect sizes of primary studies, and as a result, the random effects model was

chosen as the model for this meta-analysis. The largest size of the combined effect is related to social development and the lowest is related to economic development. The combined effect size of the random model is 0.497, which according to Cohen's measurement indices, the average effect size of the research shows the average effect of femininity on development. On the other hand and according to the size of the differential effects in each of the areas of social development is (0.630) and environmental development is (0.409). In other words, women in Iran, despite their capabilities and capabilities, have a moderate impact on development because of their responsibilities of housekeeping and the limitations in the society. And this is the fact that 50 percent of the potential force in any society is made up of women. In developed societies, the gender gap is small, and in

other words, the gender gap is a small number. While in developing societies, the gender gap is a larger number and is a sign of a large gender gap. In the functional theory of Parsons and Shiles (1951), it is consistent in using the concepts of pretense roles and role play of Parsons and Shiles (1951), which is the most important functionalist view of gender. Women should adapt themselves to these activities in a pretending way, that is, with emotional compatibility and relational effect (Ritzer, 2016). Catherine B. Ward (1995) argues that the world system cannot be understood until domestic work and work in the informal economy are properly addressed, and since women constitute a large part of this workforce, Global systems theory should pay special attention to women and not consider them only as workers. Housework includes all the work that is done inside the house. And the informal economy is a work organization in which no regulations have been established by the law or the capitalist organization. Ward says that perhaps something like 66% of the world's work is done in these two largely forgotten non-capitalist economies (Ritzer, 2016). The results of this study are consistent with the results of Varkianipour's study (2017). In other words, the relationship between the development of women's entrepreneurship and sustainable social development based on the value chain of entrepreneurship is meaningful (Varkianipour, 2017). The results of the study by Bashir Ahsan and Ghorbanejad (2015) indicate that the participation of women entrepreneurs provides the fields of economic development in the region, employment, increased income, investment and development of facilities, however, Strength of the local economy and, vitality and long-term economic diversification have not followed at the regional level. It is consistent with the result of the current research that the size of the

combined economic effect is medium. Also, with the results of Yaqoubi Farani and Soleimani's study (2014), there is a significant relationship between commitment, perseverance, and seeking success, which is one of the important characteristics of femininity, and the success rate in entrepreneurship. In this case, development will occur in other environmental and economic dimensions as well (Henry, 2001). In fact, the integration of women in development programs in the hope of eliminating poverty and improving their social and economic status has led to the emergence of the main theoretical approaches related to gender.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: This article is taken from the doctoral dissertation of the first author in the field of Sociology, Islamic Azad University, Roudehen branch. In this research, ethical considerations such as the ethical principle of scientific trusteeship and the intellectual right of the used sources have been observed.

Funding: This research was done in the form of a doctoral thesis without financial support.

Authors' contribution: The first author of this article as the main researcher, the second author as a supervisor and the third author as an advisor were involved in this research.

Conflict of interest: The authors declare no conflict of interest for this study.

Acknowledgments: The present study is a meta-analysis study. We hereby express our gratitude to all the researchers whose articles were selected as research samples for this study.

فرا تحلیلی روانشناختی بر مطالعات زنانگی و توسعه اجتماعی در ایران

آزاده غضنفری^۱، خلیل میرزایی^۲، معصومه رشاد^۳

۱. دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

۲. دانشیار، گروه جامعه‌شناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

۳. استادیار، گروه جامعه‌شناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

چکیده

مشخصات مقاله

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخچه مقاله:

دریافت: ۱۴۰۲/۰۴/۲۲

بازنگری: ۱۴۰۲/۰۵/۱۵

پذیرش: ۱۴۰۲/۰۶/۲۰

انتشار برخط: ۱۴۰۳/۰۲/۰۱

کلیدواژه‌ها:

زنانگی،

فرا تحلیلی،

توسعه،

زنان،

توسعه اجتماعی

زمینه: اولین آموزش دهنده و ایجاد کننده یک نسل آگاه و برخوردار از علم برای فراهم نمودن زمینه‌های پیشرفت و توسعه در یک کشور و یک جامعه، زنان هستند. بنابراین کافی است که پیشرفت و توسعه زنان یک جامعه را برابر با پیشرفت و توسعه آن کشور نیز بدانیم. مرور مطالعات پیشین نشان داد در مورد فرا تحلیلی روانشناختی مطالعات زنانگی و توسعه اجتماعی در ایران، شکاف پژوهشی وجود دارد.

هدف: پژوهش حاضر با هدف فرا تحلیلی (ترکیب) مطالعات انجام شده در حوزه زنانگی و توسعه انجام شد.

روش: روش مورد استفاده در پژوهش حاضر، روش فرا تحلیلی بود. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی مطالعات در دسترس و مرتبط بود که در فاصله سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۱ در ایران و به زبان فارسی به صورت مقاله علمی منتشر شده بودند. پس از بررسی ملاک‌های ورود و خروج، ۵۵ اندازه اثر از ۱۷ مطالعه دارای شرایط فرا تحلیلی، به دست آمد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از تحلیل حساسیت، نمودار قیفی، مدل‌های تصادفی و تحلیل ناهمگنی با استفاده از نرم‌افزار CMA2 استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که میزان اندازه اثر ترکیبی برای مدل تصادفی (مدل انتخاب شده برای این فرا تحلیلی) برابر با ۰/۴۹۷ به دست آمد که از لحاظ آماری معنادار بود ($p < ۰/۰۰۱$). اندازه اثر به دست آمده از مطالعات طبق جدول تفسیر اندازه کوهن، متوسط محاسبه شد. همچنین با در نظر گرفتن توسعه اجتماعی به عنوان متغیر تعدیل کننده، این ضریب ۰/۶۰۳ محاسبه شد که در سطح ($p < ۰/۰۰۱$) معنادار بود.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج به دست آمده در مطالعه حاضر، بیشترین اندازه اثر ترکیبی مربوط به توسعه اجتماعی و کمترین آن مربوط به توسعه اقتصادی بود. علی‌رغم این که ۵۰ درصد نیروهای بالقوه در هر جامعه‌ای را زنان تشکیل می‌دهند، اما زنان ایرانی به دلیل مسئولیت‌های خانه‌داری و محدودیت‌های موجود در جامعه، تأثیر متوسطی در توسعه دارند.

استناد: غضنفری، آزاده؛ میرزایی، خلیل؛ و رشاد، معصومه (۱۴۰۳). فرا تحلیلی روانشناختی بر مطالعات زنانگی و توسعه اجتماعی در ایران. مجله علوم روانشناختی، دوره ۲۳، شماره ۱، ۴۶۸-۴۵۱.

مجله علوم روانشناختی، دوره ۲۳، شماره ۱، ۱۳۴، ۱۴۰۳. DOI: [10.52547/JPS.23.134.451](https://doi.org/10.52547/JPS.23.134.451)

© نویسنده‌گان.

✉ نویسنده مسئول: خلیل میرزایی، دانشیار گروه جامعه‌شناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران. رایانامه: mirzaeei_khalil@riau.ac.ir

تلفن: ۰۹۱۲۲۰۴۴۶۷۰

مقدمه

به طور کلی زنان در هر جامعه‌ای به عنوان یکی از ارکان بنیادین در آموزش اولیه کودکان چه به لحاظ اجتماعی، سیاسی و اقتصادی و چه به لحاظ مسائل فرهنگی و زیست محیطی به شمار می‌آیند. اولین آموزش دهنده در هر جامعه و تعلیم دهنده یک نسل آموزش دیده، مادران و زنان هستند که می‌توانند زمینه‌های توسعه یافتگی را در هر کشوری به وجود آورند (گینز و شومن، ۲۰۱۹)، لذا توسعه یافتگی هر کشوری را می‌توان برابر با پیشرفت زنان در نظر گرفت. علی‌رغم این که در صحت این موضوع تردیدی وجود ندارد، اما همچنان در اغلب کشورهای در حال توسعه و برخی کشورهای توسعه یافته، تبعیض جنسیتی برای تحصیل، به دست آوردن شغل مناسب و مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی وجود دارد و این با اصول مشارکت و فعالیت اجتماعی زنان مغایر است (گیدنز، ۲۰۰۷). توجه به این نکته مهم است که زنان به عنوان نیمی از نیروی بالقوه هر کشوری سهمی بزرگ در سرمایه اجتماعی هر کشور دارند و در نظر نگرفتن آنان، نتایج جبران ناپذیری را به همراه خواهد داشت، در نتیجه توسعه پایدار کشورها را متأثر خواهد کرد. از طرف دیگر، پیامدهای فوق به طور مستقیم و غیرمستقیم با توسعه پایدار کشورها رابطه دارد. بدین لحاظ توسعه هزاره و به خصوص برنامه‌های توسعه پایدار با دقت در مسائل فوق و توانمندسازی زنان، زمینه‌ساز توسعه پایدار دانسته شده است (عابدین و همکاران، ۱۴۰۲). از این رو، زنان بایستی توافقی اساسی میان هویت، زنانگی، قدرت و منزلت خود با وظایف و کارکردهای خانوادگی برقرار نمایند (تقوایی و همکاران، ۱۴۰۲). چودورو در کتاب بازتولید مادری بیان می‌کند، مراقبت از کودک که توسط مادران صورت می‌گیرد، دخترانی را تربیت می‌کند که می‌خواهند مادر شوند، بنابراین مادری خود را بازتولید می‌کنند، به گونه‌ای که به دختران خود همسر داری و کدبانوگری و مادر مراقبت‌کننده را آموزش می‌دهند. بافت اجتماعی از سنتی به مدرن، به تدریج تحولاتی نسبت به مسئله جنسیت و شیوه نگرش به هویت‌های جنسیتی از شکل‌گیری موج دوم فمینیسم تعاریف بیولوژیکی از زن و مرد را تحت الشعاع قرار داد و تغییرات عمیقی را در مفهوم جنسیت تحت تأثیر عوامل متعددی نظیر مدرنیته، جهانی شدن، ظهور فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطی، افزایش تحصیلات و اشتغال زنان و حضور گسترده زنان در عرصه اجتماعی و مواردی از این قبیل به وجود آورد (تیپولی، ۲۰۲۱). در واقع، دو بووار در

جمله مشهورش که زن، زن متولد نمی‌شود، بلکه تبدیل به زن می‌شود، تأکید می‌کند که بیولوژی یا طبیعت، زن را خلق نمی‌کند بلکه شرایط اجتماعی حاکم، از او زن می‌سازد. او معتقد است تغییر جنسیت ذهنی بهترین راه برای موفقیت زنان به شمار می‌رود. از نظر بتی فریدان نیز مهم‌ترین مرحله مبارزه در ذهن و روح خود زن رخ می‌دهد. از این رو می‌توان گفت بخشی از فرودستی زنان ناشی از مسئله ذهنی و تصور آنان از زنانگی است. هویت و جنسیت هر دو برساخته‌ای اجتماعی به شمار می‌روند که هم از ذهنیت افراد از خودشان نشأت گرفته و هم ذهنیت و تصور از خود را شکل می‌دهند (شهرتی‌فر و همکاران، ۱۴۰۱). زنانی که از نظر شخصیت روانی و هیجانی از توانمندی‌ها و ظرفیت‌های بالایی برخوردارند، بهتر می‌توانند با مشکلات کنار آمده، سازگار شوند و از این توانمندی‌ها در جهت بهبود خود استفاده نمایند (عابدین و همکاران، ۱۴۰۲). بر اساس نظریه‌های جامعه‌پذیری جنسیتی و نیز یادگیری اجتماعی، افراد طی فرآیند جامعه‌پذیری از طریق سازوکارهای تقویت و تقلید، صفات و ویژگی‌های متناسب با جنسیت خود را از اشخاص مهم، به ویژه والدین یاد می‌گیرند (محمدیاری و همکاران، ۱۴۰۱). در دهه‌های اخیر، تمایل زنان به هویت مدرنیته همراه با تمایلات فمینیستی، زنان را دوشادوش مردان قرار داده است و اطاعت کردن زن از مرد را مردود می‌داند (شوانی و همکاران، ۱۴۰۲). حضور زنان در زمینه‌های مختلف اجتماعی که در واقع نشان دهنده نیمی از نیروی انسانی در جامعه است، از الزامات توسعه یافتگی محسوب می‌شود. حضور زنان در فعالیت‌های اجتماعی از طرفی باعث بهره‌مندی جامعه می‌شود و از طرفی ایجاد حس رضایت در میان زنان را به وجود می‌آورد. پژوهش درباره مشارکت زنان در اجتماع مهم است، زیرا پایه‌های سیاست‌گذاری‌ها و راهبردهای ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی را طراحی می‌کند تا مشارکت برابر و متعادل زنان و مردان در سیاست به دست آید (حیدری و همکاران، ۱۳۹۷). امروزه بحث درباره وضعیت مشارکت اجتماعی در توسعه جوامع و به خصوص وضعیت مشارکت اجتماعی و اقتصادی زنان در این مورد، توجه پژوهشگران را به خود جلب کرده است. زنان از جمله نیروهای اجتماعی تأثیرگذار در نظام اجتماعی و سیاسی جوامع محسوب می‌شوند و چگونگی مشارکت اجتماعی آن‌ها در توسعه جوامع مهم و حائز اهمیت است (آبوت و والاس، ۱۴۰۱). بنابراین شناخت زنان از زنانگی یکی از مباحث مهم در حوزه جامعه‌شناسی به شمار می‌رود

و پژوهش حاضر قصد دارد، مطالعات انجام شده در این حوزه را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد.

زنانگی^۱ شامل دو بُعد جنسی و جنسیتی است و تحت تأثیر فرهنگ جامعه قرار دارد. زنانگی، مفهومی صرفاً بیولوژیک و روانشناختی نیست، اگرچه شامل ابعاد زیستی و روانی است. پژوهش‌های مختلف در سراسر جهان نشان داده‌اند که زنانگی بر ساخت اجتماعی بوده و امری ذاتی نیست (ارسیا و همکاران، ۱۳۹۸). امروزه در دنیای فمینیستی، زنانگی از نظر روانشناسی و احساسی در کنار مفاهیم سیاسی قرار دارد و دنیایی بدون تبعیض و عادلانه را به وجود می‌آورد (ایوانس، ۲۰۲۳). در بین زنان جوان، زنانگی به روابط جنسی مربوط می‌شود و در میان زنان مسن‌تر، حاکی از مادری است. انواع زنانگی هنوز در رسانه‌های جمعی، تبلیغات و روش‌های بازاریابی بسیار رواج دارد. زنانگی گاه متضمن داشتن جذابیت‌های زنانه وابسته به جنس و گاهی نیز متضمن برخی ویژگی‌های رفتاری و اخلاقی خاص است که از سوی جامعه برای زنان ارزشمند تلقی می‌شود (غضنفری و نیکوگفتار، ۱۴۰۰).

در کنار مفهوم زنانگی، توسعه^۲ نیز به مثابه پروژه‌ای نظری و عملی، بخشی از زندگی شخصی و اجتماعی زنان محسوب می‌شود. مایکل تودارو معتقد است که توسعه فرآیندی چندبُعدی است که نیازمند ایجاد تغییرات بنیادی در ساختار اجتماعی است. طرز تلقی عموم مردم و سازمان‌ها و نیز افزایش رشد اقتصادی، کاهش نابرابری و از بین رفتن فقر مطلق است. توسعه در واقع، شامل مجموعه‌ای از تغییرات در درون نظام هماهنگ با نیازهای افراد و گروه‌های اجتماعی است که از وضعیت نامطلوب فعلی به سمت وضعیتی مطلوب از نظر مادی و معنوی تغییر کند. توسعه، برای رشد پایدار^۳ هر جامعه، امری حائز اهمیت است. شواهد بیانگر آن است که عوامل مختلف، اثرات متفاوتی بر توسعه دارند. عوامل علم و فناوری، مهم‌ترین موارد برای پیشرفت و توسعه به شمار می‌آیند. شواهد گواه آن هستند که هم‌چنان که مرزهای ملی، قراردادی می‌شوند؛ و مفهوم شهروند جهانی، رشد و توسعه می‌یابد؛ هیچ شکی باقی نمی‌ماند که پیشرفت سریع علم و فناوری، به طور مستقیم مولد بسیاری از مقولات خواهد بود. تلاش برای توسعه پایدار^۴، به

عنوان بخش ذاتی احیای سیاست‌های علم و فناوری مبتنی بر فضا و محیط تلقی می‌شود (جوکانویچ و همکاران، ۲۰۱۷). توسعه اجتماعی^۵ نیز بر اساس آخرین تعریف مؤسسه مطالعات توسعه اجتماعی سازمان ملل متحد در سال ۲۰۱۷، فرآیندی از تغییرات است که منجر به بهبود در بهتر زیستن و روابط اجتماعی می‌شود که منصف‌تر و سازگارتر با اصول حکومت دموکراتیک و عادلانه است. توسعه اجتماعی هم شامل دستاوردهای مادی و هم غیرمادی است (تقوایی، ۱۴۰۲).

وجود مطالعات متعدد در حوزه زنانگی و توسعه اجتماعی، خلاء پژوهشی پرداختن به فراتحلیل^۶ در این زمینه را بیشتر نمایان می‌کند و این که برای اولین بار این فراتحلیل انجام می‌شود بر اهمیت و ضرورت آن می‌افزاید. از این رو، مطالعه حاضر ضمن شناسایی تأثیر زنانگی بر توسعه در مطالعات انتخاب شده، در پی پاسخ‌گویی به این سؤالات است که تأثیر زنانگی بر توسعه چگونه است؟ تأثیر زنانگی بر توسعه اجتماعی چگونه است؟

روش

الف) طرح پژوهش و شرکت‌کنندگان: در پژوهش حاضر با توجه به هدف مورد نظر، از روش فراتحلیل استفاده شد. در این شیوه از یافته‌های پژوهشی منتشر شده در ایران که به بررسی موضوعات زنانگی و توسعه پرداخته‌اند، استفاده شد. بدین ترتیب جامعه آماری پژوهش شامل تمامی مطالعات منتشر شده در مجلات علمی-پژوهشی در ایران در طی سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۱ بود که به موضوعات مرتبط با زنانگی و توسعه پرداخته بودند. این پژوهش‌ها از سه پایگاه ایرانداک، گوگل اسکولار و سایت جهاد دانشگاهی دانشگاه تهران جستجو شدند. در مجموع، ۱۲۰ مقاله پژوهشی و پایان‌نامه به عنوان جامعه آماری پژوهش در نظر گرفته شد و برای انتخاب نمونه از جامعه مذکور، مقالاتی که ملاک‌های ورود به فراتحلیل را دارا بودند، انتخاب شدند. ملاک‌های ورود به مطالعه حاضر شامل این موارد بود: برخورداری از شرایط لازم از نظر روش‌شناسی، تناسب موضوع پژوهش (تأثیر زنانگی بر توسعه اجتماعی) استفاده از ابزار پژوهش مناسب و پایا، مطالعاتی که کمی بوده و دارای اندازه نمونه و سطح معناداری باشند و به زبان فارسی و در ایران تألیف شده باشد. بنابراین مطالعاتی که شرایط

4. Sustainable development

5. Social development

6. Meta Analysis

1. femininity

2. development

3. Sustainable growth

مذکور (ملاک‌های ورودی) را نداشتند، از فراتحلیل حذف شدند و در نهایت ۱۷ مقاله برای انجام مراحل بعدی انتخاب شدند.

(ب) ابزار

اطلاعات مربوط به ۱۷ مقاله مورد استفاده در جدول ۱ ارائه شده است. در این پژوهش برای جمع‌آوری اطلاعات از چک لیست مشخصات طرح‌های پژوهشی که توسط قربانی‌زاده (۱۳۹۳) طراحی شده است، استفاده شد.

همچنین برای تحلیل اطلاعات جمع‌آوری شده از پژوهش‌های مورد نظر، پس از کدگذاری، از برنامه (CMA2) برای انجام محاسبات آماری استفاده شد. بدین ترتیب که آزمون آماری استفاده شده در مطالعات، پس از تبدیل به اندازه اثر، مورد تحلیل قرار گرفتند. کوهن (۲۰۱۳) طبقه‌بندی کلی تفسیری برای اهمیت نسبی اندازه‌های اثر ارائه داده است که شامل مقادیر ۰/۲، ۰/۵ و ۰/۸ است و به ترتیب نشانگر اندازه اثرهای کوچک، متوسط و بزرگ است.

جدول ۱. مشخصات نمونه فراتحلیل زنانگی و توسعه

ردیف	پژوهشگران	عنوان پژوهش	آزمون آماری	حجم نمونه	سال انتشار	جامعه آماری	متغیر مستقل
۱	سهیلا علیرضانزاد و همکاران	تأثیر متقابل نقش‌های سنتی زنان در سطح اجتماعات محلی و بهبود در محیط زیست	همبستگی پیرسون	۶۱	۱۳۹۰	زنان فعال در حوزه محیط زیست در ایران	نقش‌های سنتی جنسیتی زنان
۲	مسعود یزدان‌پناه و همکاران	نقش هویت، کلیشه‌های جنسیتی و خودکارآمدی بر مشارکت زنان روستایی در فعالیتهای اقتصادی، اجتماعی و سیاسی	همبستگی پیرسون	۳۰۰	۱۳۹۷	زنان روستایی فعال روستای لیکک استان کهگیلویه	نقش هویت، کلیشه‌های جنسیتی
۳	معصومه پیروسی و همکاران	نقش مشارکت زنان در توسعه توانایی‌های سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن‌ها)	آزمون T	۱۸۰	۱۳۹۹	زنان فعال در سمن‌های شهر تهران	مؤلفه‌های نقش زنان
۴	ریحانه دابویی و همکاران	نقش زنان در توسعه اجتماعی و فرهنگی روستا با تأکید بر تعاونی روستایی زنان	آزمون T	۳۸۲	۱۳۹۷	زنان روستایی باسواد شهرستان ساری	مؤلفه‌های نقش زنان
۵	لاله طبیحی اکبری و همکاران	نقش زنان در توسعه بازارهای مالی	آزمون T	۳۹	۱۳۹۴	زنان در ۳۹ کشور در حال توسعه	جمعیت زنان
۶	مهديه خراشادیزاده و همکاران	نقش زنان در توسعه پایدار روستایی (روستای خراشاد بیرجند)	همبستگی پیرسون	۶۵	۱۳۹۳	زنان روستای خراشاد شهرستان بیرجند	مشارکت زنان
۷	سمیه یوسنی و همکاران	جایگاه مشارکت زنان در توسعه سکونت‌گاه‌های محلی (کیلوان و آب بر طارم)	همبستگی پیرسون	۳۹۱	۱۳۹۵	زنان فعال در سکونتگاه کیلوان و آب بر شهرستان طارم	مشارکت زنان
۸	پروانه گلرد و همکاران	ویژگی‌ها، انگیزه‌ها و اهداف ترغیب‌کننده زنان ایرانی در توسعه کسب و کار	آزمون خی دو	۱۳۳	۱۳۸۶	زنان کارآفرین تهران که مؤسسه‌ای را ثبت کرده‌اند	ویژگی‌های شخصیتی زنان کارآفرین
۹	فهیمة جعفری و همکاران	نقش زنان در توسعه گردشگری روستایی (بخش شاندیز)	آزمون T	۱۹	۱۳۹۸	زنان کارآفرین در حوزه گردشگری شهرستان شاندیز	نقش زنان فعال در گردشگری
۱۰	نسیبه حسینی و همکاران	بررسی نقش فعالیت زنان روستاهای دهستان اسحاق آباد شهرستان نیشابور در دستیابی به توسعه پایدار روستایی	آزمون T	۳۸۴	۱۳۹۸	زنان فعال دهستان اسحاق آباد	فعالیت زنان روستایی
۱۱	محمد شهرتی‌فر و همکاران	ارایه مدل توسعه سیاسی	آزمون T	۱۰۰	۱۴۰۱		

ردیف	پژوهشگران	عنوان پژوهش	آزمون آماری	حجم نمونه	سال انتشار	جامعه آماری	متغیر مستقل
		مبتنی بر نقش و مشارکت زنان				نمایندگان زن در مجلس در هیات اجرایی دوره یازدهم مجلس	نقش و مشارکت زنان
۱۲	سنور احمدی و همکاران	طراحی مدل توسعه مارآفرینی کشاورزی پایدار در بین زنان روستایی (استان کردستان)	آزمون T	۱۰۰	۱۳۹۸	زنان کارآفرین در روستاهای کردستان	مشارکت زنان روستایی
۱۳	خدیجه سفیری و همکاران	بررسی تأثیر ویژگی‌های فردی و اجتماعی زنان کارآفرین بر موفقیت در کارآفرینی	آزمون T	۱۰۰	۱۳۹۷	زنان کارآفرین شهر تهران	ویژگی‌های فردی و اجتماعی زنان کارآفرین
۱۴	روحبخش هاشمی و همکاران	تأثیر اشتغال زنان روستایی در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی خانوار (زرین دشت)	آزمون T آزمون خی دو	۸۸	۱۳۹۰	زنان شاغل و غیر شاغل زرین دشت شهرستان دره شهر	زنان شاغل و غیر شاغل
۱۵	زهرا مهربخش و همکاران	عملکرد دهیاران زن در فرآیند توسعه روستایی (شهرستان رشت)	همبستگی پیرسون	۳۷۰	۱۳۹۶	زنان دهیار روستاهای بخش مرکزی شهر رشت	زنان دهیار
۱۶	عطیه سلیمانی و همکاران	تأثیر ویژگی‌های شخصیتی بر موفقیت زنان روستایی کارآفرین در استان همدان	همبستگی پیرسون	۱۱۷	۱۳۹۴	زنان کارآفرین در روستاهای شهر همدان	ویژگی‌های شخصیتی زنان کارآفرین
۱۷	طیبه حسینی و همکاران	شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه مهارت‌های کارآفرینی در تعاونی‌های زنان روستایی استان فارس	آزمون T	۱۴۰	۱۳۹۳	زنان کارآفرین در تعاونی‌های روستایی استان فارس	ویژگی‌های شخصیتی زنان کارآفرین

یافته‌ها

مورد، ۵۵ اندازه اثر حاصل شد. جدول ۲، نتایج حاصل از انجام تحلیل را برای تک تک اندازه اثرها و اندازه اثر ترکیبی بر اساس مدل‌های اثرات ثابت و تصادفی نشان می‌دهد.

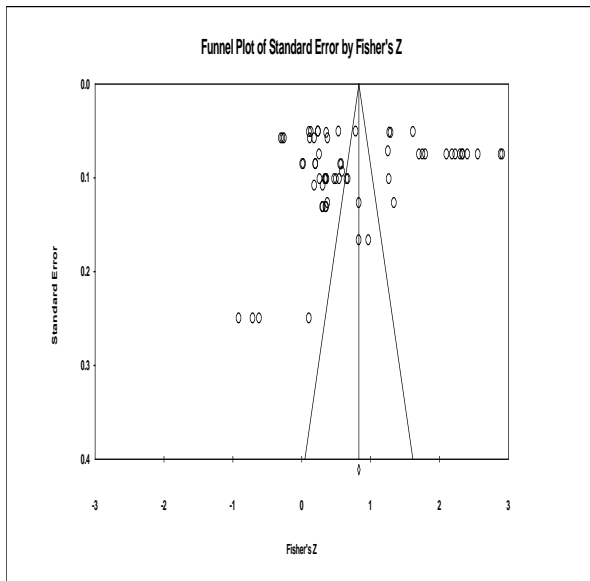
همان‌طور که اشاره شد، پس از بررسی ملاک‌های ورود و خروج، ۱۷ مطالعه، شرایط ورود به فراتحلیل را پیدا کردند (جدول ۱) که از این ۱۷

جدول ۲. اندازه اثرهای تفکیکی و ترکیبی زنانگی و توسعه

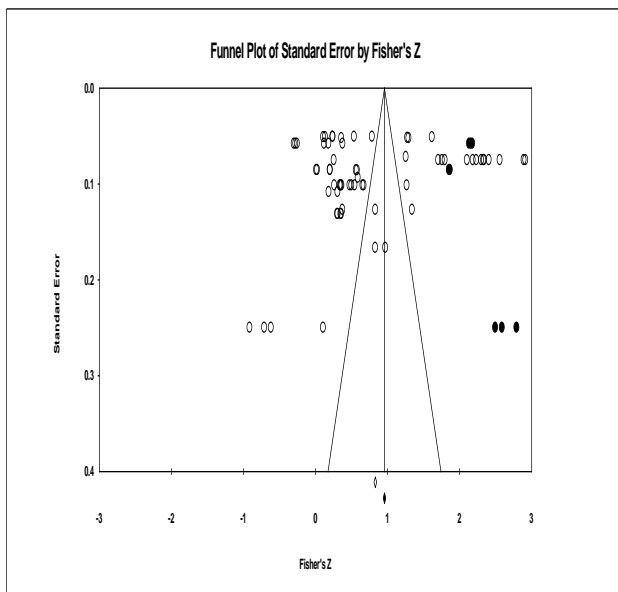
ردیف	پژوهش	اندازه اثر	حد پایین	حد بالا	Z-value	P-value
۱	علیرضائزاد	۰/۲۹۳	۰/۰۴۴	۰/۵۰۷	۲/۲۹۹	۰/۰۲۲
۲	علیرضائزاد	۰/۳۰۰	۰/۰۵۲	۰/۵۱۳	۲/۳۵۷	۰/۰۱۸
۳	علیرضائزاد	۰/۳۴۳	۰/۱۰۰	۰/۵۴۸	۲/۷۲۳	۰/۰۰۶
۴	علیرضائزاد	۰/۳۳۶	۰/۰۹۲	۰/۵۴۲	۲/۶۶۲	۰/۰۰۸
۵	دابیوی	۰/۸۵۵	۰/۸۲۵	۰/۸۸۰	۲۴/۵۹۱	۰/۰۰۰
۶	دابیوی	۰/۸۰۵	۰/۸۰۵	۰/۸۸۴	۱۷/۴۷۴	۰/۰۰۰
۷	یزدان پناه	۰/۱۲۰	۰/۰۰۷	۰/۲۳۰	۲/۰۷۸	۰/۰۳۸
۸	یزدان پناه	۰/۱۸۰	۰/۰۶۸	۰/۲۸۷	۳/۱۳۶	۰/۰۰۲
۹	یزدان پناه	۰/۳۶۰	۰/۲۵۷	۰/۴۵۵	۶/۴۹۵	۰/۰۰۰
۱۰	یزدان پناه	-۰/۲۷۰	-۰/۳۷۲	-۰/۱۶۲	-۴/۷۷۱	۰/۰۰۰
۱۱	یزدان پناه	-۰/۲۹۰	-۰/۳۹۰	-۰/۱۸۳	-۵/۱۴۵	۰/۰۰۰
۱۲	یزدان پناه	-۰/۲۵۰	-۰/۳۵۳	-۰/۱۴۱	-۴/۴۰۲	۰/۰۰۰
۱۳	هاشمی	۰/۲۹۸	۰/۰۹۴	۰/۴۷۸	۲/۸۳۳	۰/۰۰۰
۱۴	هاشمی	۰/۱۸۲	-۰/۰۲۸	۰/۳۷۷	۱/۷۰۱	۰/۰۰۰

ردیف	پژوهش	اندازه اثر	حد پایین	حد بالا	Z-value	P- value
۱۵	مهربخش	۰/۳۴۵	۰/۲۵۲	۰/۴۳۲	۰/۸۹۲	۰/۰۰۰
۱۶	مهربخش	۰/۸۶۰	۰/۸۳۱	۰/۸۸۴	۲۴/۸۷	۰/۰۰۰
۱۷	سلیمانی	۰/۵۲۹	۰/۳۸۴	۰/۶۴۸	۶/۲۸۶	۰/۰۰۰
۱۸	حسینی	۰/۰۱۱	-۰/۱۵۵	۰/۱۷۷	۰/۱۳۴	۰/۸۹۴
۱۹	حسینی	۰/۱۹۹	۰/۰۳۴	۰/۳۵۳	۲/۳۵۵	۰/۰۱۹
۲۰	حسینی	۰/۰۲۵	-۰/۱۴۲	۰/۱۹۰	۰/۲۸۹	۰/۷۷۳
۲۱	حسینی	۰/۱۹۸	۰/۰۳۳	۰/۳۵۲	۲/۳۴۶	۰/۰۱۹
۲۲	پیروسی	۰/۹۸۲	۰/۹۷۵	۰/۹۸۶	۳۱/۱۳۹	۰/۰۰۰
۲۳	پیروسی	۰/۹۷۱	۰/۹۶۱	۰/۹۷۸	۲۷/۹۸۷	۰/۰۰۰
۲۴	پیروسی	۰/۹۳۶	۰/۹۱۵	۰/۹۵۲	۲۲/۶۹۶	۰/۰۰۰
۲۵	پیروسی	۰/۹۴۶	۰/۹۲۹	۰/۹۶۰	۲۳/۸۹۲	۰/۰۰۰
۲۶	پیروسی	۰/۹۵۸	۰/۹۴۴	۰/۹۶۹	۵۶۹/۲۵	۰/۰۰۰
۲۷	اکبری	۰/۶۸۱	۰/۴۶۵	۰/۸۲۰	۴/۹۸۱	۰/۰۰۰
۲۸	اکبری	۰/۷۴۹	۰/۵۶۷	۰/۸۶۱	۵/۸۲۱	۰/۰۰۰
۲۹	سفیری	۰/۳۳۴	۰/۱۴۷	۰/۴۹۸	۳/۴۲۱	۰/۰۰۱
۳۰	سفیری	۰/۳۳۹	۰/۱۵۳	۰/۵۰۲	۳/۴۷۶	۰/۰۰۱
۳۱	سفیری	۰/۳۴۸	۰/۱۶۳	۰/۵۱۰	۳/۵۷۷	۰/۰۰۰
۳۲	سفیری	۰/۴۶۲	۰/۲۹۲	۰/۶۰۴	۴/۹۲۳	۰/۰۰۰
۳۳	حسینی	۰/۱۳۴	۰/۰۳۴	۰/۲۳۱	۲/۶۳۲	۰/۰۰۸
۳۴	حسینی	۰/۱۰۸	۰/۰۰۸	۰/۲۰۶	۲/۱۱۸	۰/۰۳۴
۳۵	حسینی	۰/۹۲۴	۰/۹۰۸	۰/۹۳۸	۳۱/۵۷۷	۰/۰۰۰
۳۶	خراشادی	۰/۸۷۲	۰/۷۹۸	۰/۹۲۰	۱۰/۵۶۲	۰/۰۰۰
۳۷	خراشادی	۰/۳۵۸	۰/۱۲۵	۰/۵۵۴	۲/۹۵۰	۰/۰۰۳
۳۸	خراشادی	۰/۶۸۱	۰/۵۲۴	۰/۷۹۳	۶/۵۴۳	۰/۰۰۰
۳۹	یوسفی	۰/۶۵۶	۰/۵۹۶	۰/۷۰۹	۱۵/۴۷۸	۰/۰۰۰
۴۰	یوسفی	۰/۲۳۵	۰/۱۳۹	۰/۳۲۷	۴/۷۱۷	۰/۰۰۰
۴۱	یوسفی	۰/۴۹۰	۰/۴۱۱	۰/۵۶۲	۱۰/۵۵۹	۰/۰۰۰
۴۲	یوسفی	۰/۲۳۴	۰/۱۳۸	۰/۳۲۶	۴/۶۹۶	۰/۰۰۰
۴۳	شهرتی‌فر	۰/۸۵۳	۰/۷۸۹	۰/۸۹۹	۱۲/۴۷۹	۰/۰۰۰
۴۴	شهرتی‌فر	۰/۵۸۵	۰/۴۳۹	۰/۷۰۱	۶/۶۰۲	۰/۰۰۰
۴۵	شهرتی‌فر	۰/۵۷۵	۰/۴۲۶	۰/۶۹۳	۶/۴۴۷	۰/۰۰۰
۴۶	جعفری	-۰/۷۲۳	-۰/۸۸۶	-۰/۴۰۰	-۳/۶۵۲	۰/۰۰۰
۴۷	جعفری	-۰/۶۱۱	-۰/۸۳۴	-۰/۲۱۷	-۲/۸۴۰	۰/۰۰۵
۴۸	جعفری	-۰/۵۴۹	-۰/۸۰۳	-۰/۱۲۷	-۲/۴۶۹	۰/۰۱۴
۴۹	جعفری	-۰/۶۱۱	-۰/۸۳۴	-۰/۲۱۷	-۲/۸۴۰	۰/۰۰۵
۵۰	گلراد	۰/۵۲۱	۰/۳۸۸	۰/۶۳۲	۶/۷۳۴	۰/۰۰۰
۵۱	گلراد	۰/۵۱۰	۰/۳۷۵	۰/۶۲۴	۶/۵۶۴	۰/۰۰۰
۵۲	احمدی	۰/۴۹۶	۰/۳۳۲	۰/۶۳۱	۵/۳۶۲	۰/۰۰۰
۵۳	احمدی	۰/۳۲۶	۰/۱۳۸	۰/۴۹۱	۳/۳۲۹	۰/۰۰۱
۵۴	احمدی	۰/۴۴۲	۰/۲۶۹	۰/۵۸۸	۴/۶۷۷	۰/۰۰۰
۵۵	احمدی	۰/۲۵۶	۰/۰۶۳	۰/۴۳۱	۲/۵۷۷	۰/۰۱۰
۵۶	مدل ثابت	۰/۵۱۴	۰/۴۹۸	۰/۵۲۹	۵۳/۰۹۲	۰/۰۰۰
۵۷	مدل تصادفی	۰/۴۹۷	۰/۳۵۲	۰/۶۱۹	۶/۰۰۸	۰/۰۰۰

مزومدر استفاده شد. نمودارهای کیفی قبل و بعد از آزمون حساسیت در شکل های ۱ و ۲ ارائه شده است.

شکل ۱. نمودار کیفی قبل از آزمون حساسیت

شکل ۲. نمودار کیفی بعد از آزمون حساسیت

اغلب فراتحلیل‌ها مبتنی بر دو مدل آماری ثابت و تصادفی هستند. در مدل اثر ثابت، محیط برای انجام مطالعات ثابت است و تفاوت در اندازه اثرهای حاصل، به دلیل خطای نمونه‌گیری است. در مدل اثرات تصادفی، اندازه اثر واقعی در پژوهش‌ها متفاوت است. دلیل این تغییر، وجود متغیرهای مداخله‌کننده در روابط بین متغیرهای مستقل و وابسته است (بورنستین و همکاران، ۲۰۱۰). ۵۲ اندازه اثر از نظر آماری معنادار بود و ۲ اندازه اثر در مطالعه طیفه حسینی معنادار نبود. همچنین اندازه اثر ترکیبی برای مدل اثرات ثابت برابر با ۰/۵۱۴ و برای مدل اثرات تصادفی برابر با ۰/۴۹۷ به دست آمد که بر اساس اندازه اثرهای کوهن، اندازه اثرهای متوسط هستند (کوهن، ۲۰۱۳). همچنین هر دو اثرات ثابت و تصادفی در سطح ۹۹ درصد اطمینان، معنادار بودند. در مطالعات فراتحلیل به بررسی مفروضات این روش پژوهشی پرداخته می‌شود که شامل بررسی همگنی مطالعات و خطای انتشار است. یکی از پیش فرض‌های اصلی فراتحلیل، آزمون همگنی مطالعات است که به منظور بررسی این مفروضه از آزمون Q استفاده شد. نتایج حاصل از این آزمون در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳. مقدار Q و I اسکور

مقدار آزمون Q	I مجذور	P-Value	درجه آزادی
۳۵۷۱/۸	۹۸/۵	۰/۰۰۰	۵۴

مجذور I، ۹۸/۵ برای ۵۵ اندازه اثر و مقدار $(Q=3571/8, P>0/001)$ ، با اطمینان ۹۹ درصد فرض صفر رد شد و فرض ناهمگنی میان پژوهش‌ها تأیید می‌شود. مجذور I شاخصی است که برای رد همگنی به کار می‌رود و در واقع ناهمگنی را به صورت درصد نشان می‌دهد. هر چقدر این ضریب به ۱۰۰ نزدیک‌تر باشد، نشانه ناهمگنی بیشتر اندازه اثرهای پژوهش‌های اولیه است. به عبارتی ۹۸ درصد واریانس مطالعه حاضر به دلیل واریانس بین مطالعات بوده و کمتر از دو درصد از این واریانس مربوط به واریانس درون مطالعات است (خطای نمونه‌گیری). به عبارت دیگر، این واریانس به دلیل متغیرهای تعدیل‌گر به وجود آمده است.

یکی از مفروضه‌های اصلی فراتحلیل، فرض خطای انتشار است که به دلیل عدم دسترسی پژوهشگر به تمام مطالعات انجام شده در موضوع و زمان خاص است. برای بررسی تورش انتشار از نمودار کیفی (Funnel) و شاخص آماری N ایمن از خطا، روش رگرسیونی اگر و همبستگی رتبه‌ای بگک و

نتایج حاصل از نمودار کیفی با اضافه نمودن ۱۲ مطالعه به سمت راست، نمودار تقارن تسبی مطالعات را نشان می‌دهد، در صورتی که در سمت چپ نمودار نیازی به اضافه نمودن مطالعه وجود ندارد. در مدل تصادفی در سمت چپ نمودار نیازی به اضافه کردن مطالعه‌ای وجود ندارد. با اضافه شدن ۱۲

N ایمن از خطا در جدول ۷ بیانگر این نتیجه است که اگر تعداد ۱۳۸۱ مطالعه دیگر انجام شده و بررسی شود تا مقدار P دوسویه ترکیب شده از ۰/۰۵ تجاوز نکند، به این معنی است که باید تعداد ۱۳۸۱ مطالعه دیگر انجام شود تا در نتایج نهایی محاسبات و تحلیل‌ها، خطایی رخ دهد و این نتیجه حاکی از دقت و صحت بالای اطلاعات و نتایج به دست آمده از این پژوهش است. ۱۳۸۱ مورد مطالعه فاصله از خطا، مقدار مناسب و قابل توجهی است.

جدول ۷. محاسبات N ایمن از خطا

مقدار	شاخص
۵۲/۹۴	مقدار Z برای مطالعات انجام شده
۰/۰۰	مقدار P برای مطالعات انجام شده
۰/۰۵	آلفا
۲	باقی مانده
۱/۹۵	Z برای آلفا
۵۵	تعداد مطالعات مشاهده شده
۱۳۸۱	تعداد مطالعات گم‌شده که مقدار P را به آلفا برساند

با توجه به این که آزمون مفروض فراتحلیل نشان دهنده این است که بایستی از مدل تصادفی استفاده شود، در جدول ۸ اندازه اثر ترکیبی مدل تصادفی زنانگی و توسعه نمایش داده شده است. بر اساس داده‌های جدول ۸، اندازه اثر زنانگی بر توسعه ۰/۴۹۷ بود، با توجه به این که $p < ۰/۰۰۱$ است، این اندازه در محدوده اطمینان قرار دارد و می‌توان نتیجه گرفت که زنانگی بر توسعه تأثیر دارد و این تأثیر در سطح متوسط برآورد شد (معیار کوهن). در مورد بررسی تأثیر زنانگی در حوزه توسعه اجتماعی در پژوهش حاضر، مطالعات در حوزه توسعه اجتماعی نیز به تفکیک در نظر گرفته شده است و اندازه اثرهای ترکیبی به تفکیک در حوزه توسعه اجتماعی در جدول ۹ ارائه شده است.

جدول ۸. اندازه اثر ترکیبی مدل تصادفی زنانگی و توسعه

تعداد	اندازه اثر	حد پایین	حد بالا	Z-Value	P-Value
۵۵	۰/۴۹۷	۰/۳۵۲	۰/۶۱۹	۶/۰۰۸	۰/۰۰۰

مطالعه به سمت راست نمودار کیفی، تقارن ایجاد شده و پراکندگی اندازه‌های اثر بصورت متقارن است. نتایج آزمون تریم اند فیل^۱ در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴. نتایج آزمون Trim and Fill

۰	تعداد مطالعات اضافه شده در سمت چپ
۱۲	تعداد مطالعات اضافه شده در سمت راست

در بحث تورش انتشار از آزمون همبستگی رتبه‌ای بگ و مزومدر در توجیه نمودار کیفی استفاده شد. دلیل استفاده از واژه رتبه‌ای این است که مطالعات بر اساس میزان خطا و اندازه اثرها رتبه‌بندی می‌شوند. آزمون همبستگی رتبه‌ای بگ و مزومدر در جدول ۵ آمده است.

جدول ۵. نتایج آزمون همبستگی رتبه‌ای بگ و مزومدر

شاخص‌های آماری	ضریب کندال	Z-Value	P-Value
نتایج	۰/۰۴	۰/۴۸	۰/۶۳

با توجه به جدول ۵، میزان $P = ۰/۶۳$ که بزرگ‌تر از ۰/۰۵ بود، بنابراین فرض H_1 رد شده و فرض H_0 مبنی بر متقارن بودن پراکندگی اندازه اثرهای مطالعات پذیرفته می‌شود. در نتیجه مطالعه از اعتبار بالایی برخوردار است. نتایج روش رگرسیون خطی اگر در جدول ۶ آمده است.

جدول ۶. نتایج آزمون همبستگی رتبه‌ای بگ و مزومدر

شاخص آماری	خطای استاندارد	T-Value	P-Value
نتایج	۳/۱۵	۰/۲۳	۰/۸۱

با توجه به مقدار $P = ۰/۸۱$ که بزرگ‌تر از ۰/۰۵ است، معنادار نبود و فرض H_0 تأیید شد. بنابراین مطالعات دارای پراکندگی متقارن هستند و پژوهش حاضر از اعتبار بالایی برخوردار است. آماره‌های حاصل از محاسبه ضریب

1. Trim and Fill

جدول ۹. اندازه اثر ترکیبی زنانگی و توسعه اجتماعی

مدل	تعداد	اندازه اثر	حد پایین	حد بالا	z-value	p-value
ثابت	۲۰	۰/۵۲۲	۰/۵۰۱	۰/۵۴۲	۳۹/۵۱۸	۰/۰۰۰
تصادفی	۲۰	۰/۶۰۳	۰/۳۳۱	۰/۷۸۲	۳/۸۶۳	۰/۰۰۰

با توجه به نتایج جدول ۹، اندازه اثر در مدل تصادفی ۰/۶۰۳ بود و با توجه به مقیاس اندازه اثرهای کوهن، این میزان در حد اندازه اثر متوسط رو به بالا برآورد شد. بنابراین این نتیجه حاصل می‌شود که زنان در حوزه توسعه اجتماعی، تأثیرگذاری متوسط رو به بالایی دارند.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف فراتحلیل (ترکیب) مطالعات انجام شده در حوزه زنانگی و توسعه انجام شد. پس از بررسی ملاک‌های ورود و خروج، تعداد ۱۷ مطالعه شناسایی شد که دارای اطلاعات لازم برای محاسبه اندازه اثر بودند که از این تعداد مطالعه، ۵۲ اندازه اثر به دست آمد. نتایج حاصل از ترکیب اندازه اثرهای محاسبه شده نشان داد که زنان و زنانگی تأثیر مثبت و معناداری روی توسعه دارد، به گونه‌ای که اندازه اثر ترکیبی محاسبه شده متوسط و معنادار بود (مدل اثرات ثابت ۰/۵۱۴ و مدل اثرات تصادفی ۰/۴۹۷). همچنین، بر اساس شاخص‌های ناهمگنی مشخص شد که در بین اندازه اثرهای مطالعات اولیه، ناهمگنی وجود دارد و در نتیجه مدل اثرات تصادفی به عنوان مدل این فراتحلیل انتخاب شد. بیشترین اندازه اثر ترکیبی مربوط به توسعه اجتماعی بود و کمترین آن مربوط به توسعه اقتصادی است. اندازه اثر ترکیبی مدل تصادفی ۰/۴۹۷ بود که با توجه به شاخص‌های اندازه گیری کوهن، اندازه اثر متوسط پژوهش، نشان دهنده تأثیر متوسط زنانگی بر توسعه بود. از سوی دیگر، با توجه به اندازه اثرهای تفکیکی در حوزه توسعه اجتماعی (۰/۶۰۳) بود. به عبارتی زنان در ایران، علی‌رغم قابلیت‌ها و توانمندی آنان به دلیل مسئولیت‌های خانه‌داری و محدودیت‌های موجود در جامعه، تأثیر متوسطی در توسعه دارند. این در حالی است که ۵۰ درصد نیروهای بالقوه در هر جامعه‌ای را زنان تشکیل می‌دهند. در جوامع توسعه یافته، شکاف جنسیتی^۱ عدد کوچکی است، در صورتی که در جوامع در حال توسعه، شکاف جنسیتی عدد بزرگ‌تری است که نشان‌گر شکاف جنسیتی زیادی است. کار خاتگی همه آن

کارهایی را شامل می‌شود که در داخل خانه انجام می‌شود و اقتصاد غیررسمی هم عبارت از آن سازمان کاری است که در آن هیچ نوع مقرراتی از سوی قانون یا سازمان سرمایه‌دارانه برای آن وضع نشده است. نتایج مطالعه حاضر با نتایج پژوهش ورکیانی‌پور و همکاران (۱۳۹۹) مبنی بر این که روابط بین توسعه کارآفرینی زنان و توسعه پایدار اجتماعی بر اساس زنجیره ارزش کارآفرینی معنادار است، همخوانی دارد. همچنین نتایج مطالعه بشیر احسن و قربانی‌نژاد (۱۳۹۵) بیانگر آن است که مشارکت زنان کارآفرین زمینه‌های توسعه اقتصادی منطقه، اشتغال، افزایش درآمد، سرمایه گذاری و توسعه تسهیلات را فراهم کرده با این حال، تقویت اقتصاد محلی و نشاط و تنوع بخشی اقتصادی طولانی مدت در سطح منطقه را به دنبال نداشته است که این نتیجه با یافته‌های پژوهش حاضر که اندازه اثر ترکیبی اقتصادی در حد متوسط است، همخوانی دارد. علاوه بر این، یافته‌های این مطالعه با نتایج مطالعه شهری‌فر و همکاران (۱۴۰۱) مبنی بر این که بین تعهد و پشتکار و توفیق طلبی که از ویژگی‌های مهم زنانگی است و میزان موفقیت در کارآفرینی، رابطه معنادار وجود دارد. توسعه پایدار برخاسته از انسجام اجتماعی است و لازمه رسیدن به توسعه پایدار، داشتن پایداری اجتماعی است. در این صورت توسعه در سایر ابعاد زیست محیطی و اقتصادی نیز به وجود خواهد آمد (گیدنز، ۲۰۰۷). در واقع ادغام زنان در برنامه‌های توسعه به امید از بین بردن فقر و بهبود وضعیت اجتماعی و اقتصادی خود به پیدایش رویکردهای اصلی نظری در رابطه با جنسیت منجر شده است. همچنین نتایج این مطالعه با یافته‌های پژوهش محمدیاری و همکاران (۱۴۰۱) که مشارکت زنان در فعالیت‌های اقتصادی را در حد متوسط ارزیابی می‌کنند، همسو است.

¹. Gender Gap

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: این مقاله برگرفته از رساله دکتری نویسنده اول در رشته جامعه‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن است. در این پژوهش ملاحظات اخلاقی مانند اصل اخلاقی امانت داری علمی و حق معنوی منابع مورد استفاده رعایت شده است.

حامی مالی: این پژوهش در قالب رساله دکتری و بدون حمایت مالی انجام گرفته است. **نقش هر یک از نویسندگان:** نویسنده اول این مقاله به عنوان پژوهشگر اصلی، نویسنده دوم به عنوان استاد راهنما و نویسنده سوم به عنوان استاد مشاور در این پژوهش نقش داشتند.

تضاد منافع: نویسندگان هیچ تضاد منافی در رابطه با این پژوهش اعلام نمی‌نمایند. **تشکر و قدردانی:** پژوهش حاضر یک مطالعه فراتحلیل است. بدین وسیله از تمام پژوهشگرانی که مقالات آن‌ها به عنوان نمونه پژوهش برای مطالعه حاضر انتخاب شد، سپاسگزاری می‌شود.

منابع

آبوت، پاملا و والاس، کلا (۱۴۰۱). *جامعه‌شناسی زنان*، ترجمه منیژه نجم عراقی. تهران: نشر نی.

آل عمران، رویا و طبیحی اکبری، لاله (۱۳۹۵). نقش زنان در توسعه بازارهای مالی: شواهدی از ایران و کشورهای منتخب در حال توسعه. *فصلنامه زن و مطالعات خانواده*، ۸(۳۰)، ۲۱-۳۳.

<https://sanad.iau.ir/Journal/jwsf/Article/954958>

احمدی، سنور؛ کوهستانی، حسین؛ یادآور، حسین و شعبانعلی فمی، حسین (۱۳۹۸). طراحی مدل توسعه کارآفرینی کشاورزی پایدار در بین زنان. *نشریه دانش کشاورزی و تولید پایدار*، ۲۹(۳)، ۱۲۰-۱۴۰.

https://sustainagriculture.tabrizu.ac.ir/article_9397.html

ارسیا، بابک و ساعی، احمد (۱۳۹۸). تأثیر سرمایه اجتماعی دولت بر توسعه سیاسی از دیدگاه شهروندان تهرانی. *دانش سیاسی*، ۱۵(۱)، ۱-۲۸.

<https://doi.org/10.30497/pk.2019.2615>

پاک خصال، اعظم و سفیری، خدیجه (۱۳۹۸). بررسی تأثیر ویژگی‌های فردی و اجتماعی زنان کارآفرین بر موفقیت در کارآفرینی. *فصلنامه فرهنگی- تربیتی زنان و خانواده*، ۱۳(۴۶)، ۱۱۵-۱۳۸.

https://cwfs.ihu.ac.ir/article_204570.html

پناهی، محمدحسین؛ بنی‌فاطمه، سمیه‌السادات (۱۳۹۴). فرهنگ سیاسی و مشارکت سیاسی زنان، *فصلنامه علوم اجتماعی*، ۱۷(۶۸)، ۳۵-۷۸.

<https://doi.org/10.22054/qjss.2015.1280>

پیروسی، معصومه و شیرخانی، علی (۱۳۹۹). نقش مشارکت زنان در توسعه توانایی‌های سازمان‌های مردم‌نهاد (سمن‌ها). *فصلنامه مطالعات زن و خانواده*، ۸(۲)، ۱۱۵-۱۳۶.

<https://doi.org/10.22051/jwfs.2020.24167.1996>

تقوایی، مسعود و قاسمی‌الوری، فاطمه (۱۴۰۲). تحلیل مؤلفه‌های اصلی تحقق توسعه شهرها با تأکید بر توسعه اجتماعی و فرهنگی مطالعه موردی: شهر اصفهان، *فصلنامه جغرافیا و توسعه ناحیه‌ای*، ۱۲(۸)، ۲۰۱-۲۲۵.

<https://doi.org/10.22067/jgrd.2023.76998.1151>

جعفری، فهیمه؛ بوذرجمهری، خدیجه و محمودی، حمیده (۱۳۹۸). نقش زنان در توسعه گردشگری روستایی، همایش ملی زن و توسعه گردشگری روستایی، ۲۵-۲۶ مهرماه، کاشمر.

<https://profdoc.um.ac.ir/paper-abstract-1077473>

حسینی، طیه و لشگرآرا، فرهاد (۱۳۹۳). شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه مهارت‌های کارآفرینی در تعاونی‌های زنان روستایی استان فارس. *فصلنامه پژوهش‌های ترویج آموزش کشاورزی*، ۷(۲)، ۴۴۱-۴۶۱.

<https://www.sid.ir/paper/189793>

حیدری، زهرا؛ کشاورز شکری، عباس؛ غفاری هشیجن، زاهد و مرشدی‌زاد، علی (۱۳۹۷). موانع مشارکت نخبگان سیاسی زن در عرصه تصمیم‌گیری‌های سیاسی و مدیریتی مطالعه موردی زنان نماینده مجلس، *پژوهشنامه علوم سیاسی*، ۱۴(۱)، ۶۳-۹۴.

https://www.ipsajournal.ir/article_370.html

خراشادی‌زاده، مهدیه و اسمعیل‌نژاد، مرتضی (۱۳۹۳). نقش زنان در توسعه پایدار روستایی. *فصلنامه مطالعات فرهنگی-اجتماعی خراسان*، ۳۱(۱)، ۷-۲۸.

<https://doi.org/10.22034/fakh.2014.143965>

دابیوی، ریحانه؛ رحمانی، بیژن و اسدیان، فریده (۱۳۹۷). نقش زنان در توسعه اجتماعی و فرهنگی روستا با تأکید بر تعاونی روستایی زنان. *فصلنامه جغرافیای سرزمین*، ۱۵(۵۹)، ۴۴-۶۲.

<https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1485950>

ریترز، جورج (۱۳۹۶). *نظریه‌های جامعه‌شناسی مدرن*، ترجمه عباس لطفی‌زاده و خلیل میرزایی، تهران، جامعه‌شناسان.

شفیعی‌ثابت، ناصر و یوسفی، سمیه (۱۳۹۷). جایگاه مشارکت زنان در توسعه سکونت‌گاه‌های محلی مطالعه موردی: ناحیه گیوان و آب‌بر شهرستان طارم. *فصلنامه آمایش محیط*، ۱۲(۴۳)، ۷۷-۹۶.

<https://sanad.iau.ir/Journal/ebtp/Article/987137>

شوانی، اسماعیل؛ اسدپور، اسماعیل؛ زهراکار، کیانوش و احمدی، صدیقه (۱۴۰۲). اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد (اکت) بر همدلی عاطفی و بخشایشگری زنان. *مجله علوم روانشناختی*، ۲۲(۱۲۲)، ۲۲۹-۲۴۸.

<https://doi.org/10.52547/JPS.22.122.229>

شهرتی‌فر، محمد؛ بهلولی، نادر؛ رضانی، مجتبی و عماری، حسین (۱۴۰۱). ارائه مدل توسعه سیاسی مبتنی بر نقش و مشارکت زنان، *ماهنامه علمی جامعه شناسی سیاسی ایران*، ۵(۱۲)، ۱۷۲۲-۱۷۰۳.

<https://doi.org/10.30510/psi.2022.294893.1987>

عابدین، مریم؛ برقی ایرانی، زیبا و اکبری، حمزه (۱۴۰۲). مقایسه اثربخشی درمان مبتنی و درمان فعال‌سازی رفتاری بر استرس ادراک شده و خودکارآمدی زنان مبتلا به سرطان سینه. *مجله علوم روانشناختی*، ۲۲(۱۲۲)، ۴۲۲-۴۰۹.

<https://doi.org/10.52547/JPS.22.122.409>

علیرضائزاد، سهیلا و سرابی، حسن (۱۳۹۰). تأثیر متقابل بین تغییر در نقش‌های سنتی زنان در سطح اجتماعات محلی و بهبود در وضعیت محیط زیست، *فصلنامه مطالعات توسعه اجتماعی ایران*، ۳(۲)، ۳۵-۵۳.

<https://www.sid.ir/paper/481382/fa>

غضنفری، آزاده و نیکوگفتار، منصوره (۱۴۰۰). تجربه زیسته زنان از زنانگی بعد از ماستکتومی. *مجله بیماری‌های پستان ایران*، ۱۴(۱)، ۳۶-۴۸.

<https://doi.org/10.30699/ijbd.14.1.36>

قربانی زاده، و جهاله (۱۳۹۳). روش تحقیق فراتحلیل با نرم افزار CMA2. تهران: نشر بازتاب.

گلرد، پروانه (۱۳۸۶). «ویژگی‌ها، انگیزه‌ها و اهداف ترغیب کننده زنان ایرانی در توسعه کسب و کار». فصلنامه پژوهشنامه بازرگانی. ۱۲ (۴۴)، ۱۲۷-۲۹۵.

<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?ID=71212>
گیدنز، آنتونی (۱۳۸۶). تجدد و تشخیص. ترجمه ناصر موقیان. تهران: نشر نی.

https://journals.ut.ac.ir/article_84521.html
محمدیاری، انسیه؛ رضایی شریف، علی؛ کیانی، احمدرضا و صدری دمیرچی، اسماعیل (۱۴۰۱). واکاوی باورهای ارتباطی ناکارآمد زنان دارای تعارض زناشویی براساس تجربه زیسته. مجله علوم روانشناختی، ۲۱ (۱۱۹)، ۲۱۸۳-۲۱۹۸.

<https://doi.org/10.52547/JPS.21.119.2183>
ملانوروزی، نسیم؛ صیدایی، سید اسکندر و حسینی، نسیم (۱۳۹۸). بررسی نقش فعالیت زنان روستاهای دهستان اسحاق آباد شهرستان نیشابور در دستیابی به توسعه پایدار. فصلنامه جغرافیا و پایداری محیط، ۹ (۳۱)، ۲۹-۴۴.

<https://doi.org/10.22126/ges.1970.1156>
مهربخش، زهرا و پور رمضان، عیسی (۱۳۹۶). عملکرد دویاران زن در فرآیند توسعه روستایی. فصلنامه بین‌المللی انجمن جغرافیای ایران، ۱۵ (۵۵)، ۱۱۷-۱۳۳.

<https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=316294>
نیایی، امید (۱۳۹۸). نقش زنان و توانمندی آنان در توسعه پایدار زیست محیطی، فصلنامه مطالعات علوم محیط زیست، ۴ (۲)، ۱۳۲۸-۳۹.

https://www.jess.ir/article_92337.html?lang=en
ورکیانی پور، نفیسه؛ حسینی، سید محمدرضا، سمیعی روح‌الله و اشرفی مجید (۱۳۹۹). مدل سازی کارآفرینی زنان شهری بر اساس زنجیره ارزش کارآفرینی با رویکرد توسعه پایدار اجتماعی در استان گلستان. نشریه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی، ۲۰ (۵۸)، ۱۳۹-۱۶۱.

<https://doi.org/10.29252/jgs.20.58.139>
هاشمی، روحبخش و تاج، شهره (۱۳۹۱). تاثیر اشتغال زنان روستایی در تصمیم گیری‌های اقتصادی خانوار، مطالعه موردی شهر ایلام. فصلنامه جغرافیا، ۲۱ (۵)، ۳۳-۵۳.

https://www.journals.ui.ac.ir/article_15917.html
یزدان پناه، مسعود؛ خدری، کزال؛ فروزانی، معصومه و برادران، مسعود (۱۳۹۷). نقش هویت، کلیشه‌های جنسیتی و خودکارآمدی بر مشارکت زنان روستایی در فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی. فصلنامه زن در توسعه و سیاست، ۱۶ (۴)، ۶۰۳-۶۱۹.

<https://doi.org/10.22059/jwdp.2019.262499.1007461>

یعقوبی فرانی، احمد و سلیمانی، عطیه (۱۳۹۴). تاثیر ویژگی‌های شخصیتی بر موفقیت زنان روستایی کارآفرین در استان همدان. زن در توسعه و سیاست، ۱۳ (۱)، ۱۱۳-۱۳۰.

<https://doi.org/10.22059/jwdp.2015.55209>

References

- Abedin M, Barghi Irani Z, Akbari H. (2023). Comparison of the efficacy of compassion-based therapy and behavioral activation therapy on perceived stress and self-efficacy in women with breast cancer. *Journal of Psychological Science*, 22(122), 409-420. [Persian] <https://doi.org/10.52547/JPS.22.122.409>
- Abbott, P., Wallace, C (2022). *Women's Sociology*. translated by Manijeh Najm Araghi. Tehran: Ney Publication. [Persian]
- Ahmadi, S., Kouhestani, H., Yadavar, H., & Shabanali Fami, H. (2019). Designing a Sustainable Agricultural Entrepreneurship Development Model among Rural Women (Case Study: Kurdistan Province). *Journal of Agricultural Science and Sustainable Production*, 29(3), 237-251. [Persian] https://sustainableagriculture.tabrizu.ac.ir/article_9397.html
- Alexander, J. C. (1981). Revolution, reaction, and reform: the change theory of Parsons's middle period. *Sociological Inquiry*, 51(3-4), 267-280. <https://doi.org/10.1111/j.1475-682X.1981.tb00843.x>
- Al Imran, R., & Tabaghchi Akbari, L (2016). " The Role of Women in the Development of Financial Markets; Evidence from Iran and Selected Developing Countries, *Women and Families' quarterly*, 8 (30), 21-33. [Persian] <https://sanad.iau.ir/Journal/jwsf/Article/954958>
- Alireza Nejad, S., & Sarabi, H (2011). "The Interaction between the Change in the Traditional Roles of Women at the Level of Local Communities and the Improvement in the Environment ", *Iran's Social Development Studies' quarterly*, 3 (2), 35-53. [Persian] <https://www.sid.ir/paper/481382/fa>
- Arsia, B., & Saei, A. (2019). The impact of social capital of state on political development from point of view Tehranian citizens. *Bi-Quarterly Political Knowledge*, 15(1), 1-28. [Persian] <https://doi.org/10.30497/pk.2019.2615>
- Borenstein, M., Hedges, L. V., Higgins, J. P., & Rothstein, H. R. (2010). A basic introduction to fixed-effect

- and random-effects models for meta-analysis. *Research synthesis methods*, 1(2), 97-111. <https://doi.org/10.1002/jrsm.12>
- Costa, P. T., & McCrae, R. R. (1992). Normal personality assessment in clinical practice: The NEO Personality Inventory. *Psychological assessment*, 4(1), 5-13. <https://doi.org/10.1037/1040-3590.4.1.5>
- Cohen, J. (2013). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. Academic press.
- Evans, A. (2023). Femininity in the 21st Century. *Current Opinion in Psychology*, 49, 101502. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2022.101502>
- Dabouee, R., Rahmani, B., Asadian, F (2018). " Women's Role in Cultural and Social Development in Village by Focus on Women's Rural Cooperative Companies", *Geography of Land's quarterly*, 15 (59). [Persian] <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1485950>
- Gelard, P (2007). "Characteristics, Motivations and Motivational Goals of Iranian Women in Business Development", *Journal of commerce*, (44), 127-295. [Persian] <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?ID=71212>
- Ghazafari, A., & Nikoogoftar, M. (2021). Women's lived experiences of femininity after mastectomy and treatment: A qualitative study. *Iranian Journal of Breast Diseases*, 14(1), 36-48. [Persian] <https://doi.org/10.30699/ijbd.14.1.36>
- Ghorbani Zade, V (2014). *Meta-analysis Research Method with Software CMA2*. Tehran: Baaztaab. [Persian]
- Gibbens, M., & Schoeman, C. (2019). Gender considerations in sustainable rural livelihood planning: engendering rural development planning in a South African context. *WIT Transactions on Ecology and the Environment*, 238, 543-552. <https://doi.org/10.2495/SC190471>
- Giddens, A (2007). *Modernity and Self-identity*. translated by Naser Movafaghian. Tehran: Ney Publication. [Persian]
- Hashemi, R, Taj, Sh (2012). Effect of rural women's employment on household economic decisions, Case study of Ilam city. *Journal of Geography*, 21(5), 33-53. [Persian] https://www.journals.ui.ac.ir/article_15917.html
- Haydari, Z., keshavarz shokri, A., Ghaffari Hashjin, Z., & morshedizad, A. (2019). Evaluating Barriers to participation for Female Political Elites in Political and Administrative Decision Making (Case Study: Female Members of Parliament). *Research Letter of Political Science*, 14(1), 94-63. [Persian] https://www.ipsajournal.ir/article_370.html?lang=en
- Hosseini, T, Lashgar Ara, F (2014). "Recognizing Effective Factors on Development of Entrepreneurial Skills in Rural Cooperative Companies of Women in Fars Province", *Promoting agricultural trainings researches quarterly*, 7 (2), 13-34. [Persian] <https://www.sid.ir/paper/189793>
- Jafari, F; Boozarjomehri, Kh & Mahmoudi, H (2019). the role of women in the development of rural tourism, *National Conference on Women and Development of Rural Tourism*, 17-18 October, Kashmar. [Persian] <https://profdoc.um.ac.ir/paper-abstract-1077473>
- Jokanović, B., Lalic, B., Milovančević, M., Simeunović, N., & Marković, D. (2017). Economic development evaluation based on science and patents. *Physica A: Statistical Mechanics and its Applications*, 481, 141-145. <https://doi.org/10.1016/j.physa.2017.04.015>
- Khorshadi zadeh, M., Esmailnejad, M (2014). The Role of Women in the Stable Expansion of Villages Case Study: The Village of Khorashad of Birjand County. *Scientific Quarterly of Social-Cultural Studies of Khorasan*, 8(3), 7-27. [Persian] <https://doi.org/10.22034/fakh.2014.143965>
- Mehrbakhsh, Zahra, Pourramezan, Issa (2017). Performance of Dehyaran Women in the Process of Rural Development. *International Journal of Izan Geographical Society*, 15(55), 117-133. [Persian] <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=316294>
- Mohammadyari E, Rezaei sharif A, Kiani A, Sadri Demirchi E. (2022). Analysis of dysfunctional communication beliefs of women with marital conflict based on lived experience. *Journal of Psychological Science*. 21(119), 2183-2198. [Persian] <https://doi.org/10.52547/JPS.21.119.2183>
- Mollanorozi, M., Seidaiy, S. E., & hosseini, N. (2019). Studying the Role of Urban Female Activity in Achieving Sustainable Rural Development in Rural district of Ashaghabad, Neyshabour. *Geography and Environmental Sustainability*, 9(2), 29-44. [Persian] <https://doi.org/10.22126/ges.1970.1156>
- Niaghi, O. (2019). The role of women and their empowerment in environmentally sustainable development. *Journal of Environmental Science*

- Studies*, 4(2), 1328-1339. [Persian]
https://www.jess.ir/article_92337.html?lang=en
- Pakkhesal, E., & Safiri, K. (2019). The Effect of Personal and Social Characteristics of Women Entrepreneurs to Entrepreneurial Success. *The Women and Families Cultural-Educational*, 14(46), 115-153. [Persian]
https://cwfs.ihu.ac.ir/article_204570.html?lang=en
- Panahi, M., & Bani Fatemeh, S. S. (2015). Political Culture and Political Participation of Women. *Social Sciences*, 22(68), 35-78. [Persian]
<https://doi.org/10.22054/qjss.2015.1280>
- Pirvaysi, M. & Shirkhani, A (2020). e role of women in developing the capabilities of NGOs. *Journal of Woman and Family Studies*, 8(2), 115-136. [Persian]
<https://doi.org/10.22051/jwfs.2020.24167.1996>
- Ritzer, G (2017). *Modern Sociological Theory*. Translated by Khalil Mirzaie &, Abbas Lotfi Zade. Tehran: Sociologists Publications. [Persian]
- Shafiei sabet, N., & Yousefi, S (2016), The Position of Women's Participation in Development of Local Settlements. *Journal of Environmental Planning*, 12(43), 77-96. [Persian]
<https://sanad.iau.ir/Journal/ebtp/Article/987137>
- Shohrati far, M., Bohloli, N., Ramezani, M., & Emari, H. (2023). Provide a model of political development based on the role and participation of women. *Political Sociology of Iran*, 5(12), 1703-1722. [Persian]
<https://doi.org/10.30510/psi.2022.294893.1987>
- Showani E, Asadpour E, Zaharakar K, Ahmadi S. (2023). The efficacy of acceptance and commitment therapy (ACT) on women's emotional empathy and forgiveness. *Journal of Psychological Science*. 22(122), 229-248. [Persian]
<https://doi.org/10.52547/JPS.22.122.229>
- Taghvaei, M., & Ghasemi Alvari, F. (2023). Analysis of the main components of the realization of urban development with emphasis on social and cultural development Case study: Isfahan. *Journal of Geography and Regional Development*, (), -. [Persian]
<https://doi.org/10.22067/jgrd.2023.76998.1151>
- Tiepolo, M., Tarchiani, V., & Pezzoli, A. (2021). Risk-Informed Sustainable Development in the Rural Tropics. *Sustainability*, 13(8), 4179. <https://doi.org/10.3390/su13084179>
- Varkianipor, N., Hosseini, SM., Samii, R & Ashrafi, M. (2020). The entrepreneurial modeling of women is based on the entrepreneurial value chain with a sustainable social development approach in the province of Gulistan. *Journal of Applied Researches in Geographical Sciences*, 20(58), 139-161. [Persian]
<https://doi.org/10.29252/jgs.20.58.139>
- Ward, K. B., & Pyle, J. L. (1995). Gender, industrialization and development. *Development-Journal of the Society for International Development-English Edition*, (1), 67-71. <https://doi/abs/10.1177/02685809030183002>
- Yaghoubi Farani, A., & Soleymani, A. (2015). The impact of personal characteristics on rural women entrepreneurs' success in Hamedan Province. *Woman in Development & Politics*, 13(1), 113-130. [Persian]
<https://doi.org/10.22059/jwdp.2015.55209>
- Yazdanpanah, M., Khedri, K., Forouzani, M., & Baradaran, M. (2018). Role of Identity, Gender Stereotype and Self-efficacy on Rural Women's Participation in Social, Economic and Political Activities. *Woman in Development & Politics*, 16(4), 603-619. [Persian]
<https://doi.org/10.22059/jwdp.2019.262499.1007461>